

Pirkanmaan maakuntastrategian toimeenpanosuunnitelma vuosille 2017-2018

1. Toimeenpanosuunnitelma	4
2. Pirkanmaan tarina 2040	5
3. Tätä teemme - muutoksen ensiaskeleet vuosina 2017 ja 2018	6
3.1. Välkky Pirkanmaa: älykäs erikoistuminen ja elinkeinorakenteiden uudistuminen	6
3.2. Ehyt Pirkanmaa: Yksilön, perheen ja yhteisöjen arki Pirkanmaalla	9
3.3. Kestävä Pirkanmaa: Luonnonvarojen kestävä käyttö sekä hyvinvoivat luonnon- ja asuin ympäristöt	12
3.4. Kehittämistyön mustat hevoset	14
4. Maakunnan kehittämisen instrumentit ja kannanotot vuosille 2017 ja 2018	15
4.1. Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -rakennerahasto-ohjelma	15
4.1.1. Ylimaakunnalliset hankkeet	15
4.1.2. Valtakunnalliset teemat	15
4.1.3. Kansalaistoimijalähtöinen kehittäminen kaupunkiseuduilla	16
4.1.4. Kestävän kaupunkikehityksen strategia - 6Aika	16
4.2. Alueelliset innovaatiot ja kokeilut - AIKO	16
4.3. Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020	17
5. SOTE- ja maakuntaudistus Pirkanmaalla	18
6. Rahoitussuunnitelma vuosille 2017 ja 2018	19

1. Toimeenpanosuunnitelma

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) on lyhyen aikavälin (2017-2018) kehittämissasiakirja, joka esittelee maakunnan kehittämisen painopisteet sekä maakuntastrategiaa toteuttavia hankkeita ja toimenpiteitä. Suunnitelmassa kuvataan myös, miten EU-rahoitusta kohdennetaan Pirkanmaan alueella ja miten muu hankerahoitus suhteutuu maakuntastrategian painotuksiin. Maakuntastrategiassa esiin nostetut perusmuutokset ja kehittämiskokonaisuudet muodostavat viitekehyksen, jota konkretisoidaan tässä suunnitelmassa hanke-esimerkein. Toimeenpanosuunnitelma on valmisteltu tänä vuonna kevyellä menettelyllä, koska ensi vuodelle laaditaan ns. muutosmaakuntaohjelma maakuntaudistukseen liittyen. Käsillä olevan suunnitelman luonne onkin pääosin informatiivinen.

Pirkanmaan maakuntastrategiaan 2040 voi tutustua tarkemmin osoitteessa:

http://www.pirkanmaa.fi/files/files/hallinto/julkaisut/pdf/Maakuntastrategia_netti.pdf

Teemme muutosta yhdessä!

2. Pirkanmaan tarina 2040

Pirkanmaan uudessa maakuntastrategiassa - Rohkee, mutta sopii sulle! - maakunnan pitkän aikavälin kehittämisen painopisteet on kirjoitettu tulevaisuusmuistelun muotoon. Pirkanmaan tarina 2040 kertoo, miten maakunta erikoistui älykkäästi. Muistelu toimii myös lyhyen aikavälin kehittämistoimintaa ohjaavana kehyksenä. Sen varaan rakennetaan toimeenpanosuunnitelman keskeiset hankkeet ja toimenpide-esitykset. Ne toimivat kehittämistoiminnan ensimmäisinä askeleina tiellämme kohti vahvojen valintojen Pirkanmaata.

Ote Pirkanmaan tarinasta 2040:

*”Asetimme tavoitteeksemme **älykkäästi erikoistuvan ja vahvojen valintojen Pirkanmaan**. Tämän saavuttaminen edellytti toimintakulttuurista muutosta, jotta maakunnan ja sen toimijoiden suhteellinen asema ja houkuttelevuus voisivat kasvaa merkittävästi. Tätä edistettiin keskittymällä kolmeen perusuudutukseen.*

***Halusimme lisätä maakunnan iskukykyä**, etenkin sen teollisen perusrakenteen ja koulutuksen vahvemman keskinäisen tekemisen osalta. Mietimme, miten parhaiten voimme varmistaa vientikelpoisen lisäarvon syntyvän Pirkanmaalla. Se tarkoitti panostamista valmistavan teollisuuden uudistamiseen ja sen toimintaedellytysten kehittämiseen, ja erityisesti osaamisen tason ja osaamisen rakenteiden uudistamiseen sekä uusimman tiedon hyödyntämiseen kokonaisuutena.*

***Meidän oli välttämätöntä avautua myös yhteistyölle ja uusille rakennratkaisuille**. Pyrimme edistämään eri organisaatioiden, tieteenalojen, ihmisryhmien, ammattien, taitojen ja taitojen uudenlaista avointa yhteistä käyttöä. Kansainvälistyminen nähtiin menestyksemme avaintekijänä.*

***Aloimme tavoitella myös radikaaleja palveluinnovaatioita**, etenkin julkisen ja yksityisen palvelutuotannon rajapinnassa. Halusimme digitalisoida hallintoa ja rakentaa älykkäämmän elinympäristön asukkaillemme. Tavoitteenä oli tuottavuusloikka palvelutuotannossa.*

*Näiden lisäksi tunnistimme yhdessä ne keskeiset **maakunnalliset kehittämiskokonaisuudet**, joihin kohdistaisimme huomiomme ja valintamme. Ensinnäkin halusimme valjastaa maakunnan laajan osaamispohjan toiminta- ja tuotantotapojemme uudistamiseen sekä uuden liiketoimintamahdollisuuksien aktiiviseen etsimiseen. Koimme, että kokonaisvaltainen uudistuminen olisi välttämätöntä keskellä suuria taloudellisia ja maailmanlaajuisia muutoksia. Nimesimme tämän ensimmäisen tavoitekuvaan **Välkyksi Pirkanmaaksi**.*

*Toiseksi ymmärsimme, että hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat, hyvä työllisyystaso sekä ihmisten erilaiset vaikuttamisen mahdollisuudet asuinpaikasta riippumatta luovat sosiaalisesti yhtenäistä maakuntaa, mutta myös taloudellista hyvinvointia. Emme uskalla sanoa, että maakunnasta puuttui onnellisuus, mutta syrjäytyneitä ja syrjäytymisen kynnyksellä olevia ihmisiä, niin nuoria kuin vanhojakin, oli liian runsaasti. Tiedostimme myös, että kuntalaisten osaamista ja uudistamistahtoa ei juurikaan osattu käyttää hyväksi. Heidän osallisuus päätösvalmistelussa ja päätösten toteuttamisessa oli varsin vähäistä. Toinen huomiomme kohde sai nimekseen **Ehyt Pirkanmaa**.*

*Kolmanneksi halusimme säästää uusiutumattomia luonnonvaroja tulevaisuutta varten, varautua ilmastonmuutokseen ja jättää jälkeläisillemme entistäkin puhtaamman ja monipuolisemman elinympäristön. Tässä piili myös useita liiketoimintamahdollisuuksia, joita tehokkaasti hyödynnettiin. Nimesimme tämä tavoitteen **Kestäväksi Pirkanmaaksi**.*

*Kaiken toiminnan kivijalaksi asetettiin kokonaisvaltainen ja erilaisten toimijoiden tarpeita palveleva maankäyttö sekä sujuvan liikkumisen mahdollistaminen. Kutsuimme tätä pyrkimystä **Saavutettavaksi Pirkanmaaksi**.*

Nyt vuonna 2040 Pirkanmaa on fiksu, sosiaalisesti eheä sekä rakenteiltaan ja toimintatavoiltaan kestävä. Saavutettavuutensa vuoksi tänne helppo tulla ja miksei myös asettua pitemmäksikin aikaa - olit sitten yrittäjä, seniori, opiskelija tai perheellinen. Pirkanmaa on rohkee, mutta sopii sulle!”

Pirkanmaan iskukykyä, avointa toimintakulttuuria sekä tuottavuusloikkaa tavoitellaan Välkyyn, Ehyen ja Kestävän Pirkanmaan kehittämisajatuskuvien kautta. Kaikkea toimintaa läpileikkaa Saavutettavan Pirkanmaan liikenteelliset ja maankäytölliset tavoitteet.

3. Tätä teemme - muutoksen ensiaskeleet vuosina 2017 ja 2018

Pirkanmaan tarinassa esiin nostetut tavoittelemamme perusmuutokset ja kehittämiskokonaisuudet muodostavat myös toimeenpanosuunnitelman punaisen langan. Maakuntastrategiassa kokonaisuus on alle on kirjattu maakunnalliset lyhyemmän aikavälin (2014-2017) ohjelmalliset muutostavoitteet, joita toimeenpanosuunnitelmalla nyt konkretisoidaan.

Suunnitelman tarkoituksena on esittää maakuntastrategian toteuttamisen näkökulmasta mielenkiintoisia hankkeita niiltä osin kuin niitä on tiedossa. Esityksissä mainitaan ensin muutostavoitetta konkretisoiva hanke/toimenpide, sen päätoteuttaja (sulkeissa), hankekuvaukset, rahoittaja ja rahoitusinstrumentti sekä haetun/myönnetyn tuen määrä (EU+valtio tai valtio).

3.1. Vätky Pirkanmaa: älykäs erikoistuminen ja elinkeinorakenteiden uudistuminen

Kärkitutkimusalat:

Älykkäät koneet, terveyden tutkimus sekä terveys- ja bioteknologiat (ihmisen varaosat ja keinoastit), optiikka ja fotonikka, signaalinkäsittely.

Kehittämislinjaukset:

1. Korkeakouluhankkeista rahoitamme pääsääntöisesti vain korkeakoulujen yhteishankkeita. Kasvua ja uudistumista tehostetaan osaamisen kehittämisellä.
2. Kysyntälähtöisellä yritystuki- ja kehittämisrahoituksella tuetaan pääosin tuotekehitykseen, kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtäviä hankkeita. EAKR-rahoituksen painopiste on Tampereen alueen yritystoiminnassa, maaseutuohjelmärahoituksella tuetaan keskusasetusta ympäröivää Pirkanmaata.
3. Pääosa maakunnan t&k&i-resurssista kohdennetaan valituille kärkitutkimusaloille. Vähähiilisyttä tukevat innovaatiot ovat etusijalla rahoitettavina toimenpiteinä.
4. Klusteritoiminnassa korostetaan temaattisuutta sekä toimiala- ja teknologiarajojen ylittämistä.
5. Liikenneverkon kehittämisresursoinnin painopiste on päätieverkon ja pääradan kehittämisessä.

Vätky Pirkanmaan muutostavoitteet vuosille 2017-2018:

Korkea osaaminen ja sen yhdistely menestyksen perustekijänä

Maakuntaan on syntynyt uusia kansainvälisessä vertailussa erottuvia monialaisen tutkimuksen, koulutuksen ja yritystoiminnan keskittymiä. Pirkanmaalla on useita profiloituneita osaamiskärkiä, joiden yhdistämisellä sekä yritysten ja huippututkimuksen yhteistyöllä on luotu uutta liiketoimintaa, vientiä ja työpaikkoja.

Inno-Oppiva (Tampereen yliopisto). Hankkeessa kehitetään korkeakouluvetoinen innovaatioalusta-malli opetus- ja teknologian tuotekehityksen tueksi pirkanmaalaisille yrityksille. Hankkeen tarkoitus on auttaa yrityksiä ymmärtämään paremmin oppilaitosten tarpeita, kohdentamaan tuoteportfoliotaan tarkemmin asiakaskunnalle ja saada yritykset hyödyntämään kansallisia ja kansainvälisiä tutkimustuloksia tuotekehityksessään. Projektissa etsitään konkreettista mallia ja keinoja, miten yritykset, yliopisto ja oppilaitokset voivat työskennellä yhdessä siten, että innovaatio- ja tuotekehitystä saadaan ketterämmäksi. Pirkanmaan liitto, EAKR tl 2, 0,196 M€.

ProDigiOus - Productivity with Digitalisation, Open data and Usability (Tampereen ammattikorkeakoulu). Hankkeen avulla pyritään poistamaan ennakkoluuloja ja rohkaisemaan pk-yrityksiä hyödyntämään toiminnassaan tietomallinnusta ja digitaalisesti tuotettuja 3D-mittausaineistoja. Panostamalla henkilöstön osaamiseen saadaan alan viimeisin tietotaito jalkautettua kentälle. Osatoteuttajana TTY. ELY-keskus, ESR tl 4, 0,233M€.

InnoBridge - Bridging the innovation gap through converting R&D results into commercial success in a more effective and efficient way (Pirkanmaan liitto). Pirkanmaalla innovaatiopolitiikan keskiössä ovat avoimet innovaatioalustat. Tavoitteena on 3-4 kampusalustan luominen korkeakoulujen yhteyteen ja alusta-ajattelun integroiminen suuriin urbaaneihin kehittämissuunnitelmiin. Hankkeen myötä Pirkanmaalla on mahdollisuus saada vertaistukea innovaatioalustapolitiikkaansa kahdeksalta eri eurooppalaiselta alueelta. Hankkeessa alueet etsivät keinoja varmistaa uuden tutkimustiedon siirtymisen yrityksiin ja kaupalliseksi tuotteiksi sekä palveluiksi. Hanketta vetää Ala-Itävallan maakunta ja siinä on Pirkanmaalta mukana Tampereen kaupunki, Tredea Oy, alueen korkeakoulu, kauppakamari, Uusi tehdas ja myös TEM. Interreg Europe-ohjelma, Pirkanmaan osuus hankkeen EAKR-rahoituksesta on noin 0,300 M€ kokonaisbudjetin ollessa 1,8 M€.

Kuutoskaupunkien avoimet innovaatioalustat kärkihanke (6AIKA-kaupungit). Hanke toteuttaa 6Aika-strategiaa ja sen ensisijainen tarkoitus on yhdistää suurimpien kaupunkien innovaatio- ja kehitysympäristöt kansalliseksi avoimen innovaatioalustojen verkostoksi. Kokonaisuuden tavoitteena on synnyttää uutta osaamista, liiketoimintaa ja työpaikkoja (Smart Market Creation). Uudenmaan liitto, EAKR tl 2, 8,336M€.

sen käyttöä käytännössä. Setelien pilotoinnin aikana kerätään käyttäjäkokemusta seteliä käyttäviltä yrityksiltä, palvelun tuottajilta, hallinnoijilta sekä sidosryhmiltä. Lisäksi tavoitteena on mahdollistaa setelijärjestelmän käyttöönotto laajemminkin. Yhteistyötä tehdään erityisesti TEM:n kanssa liittyen yrityspalvelujen kansalliseen kehitystyöhön. Pirkanmaan liitto, EAKR tl 1, 0,880 M€.

MAL-sopimus 2016-2019 (sopijaosapuolet). Sopijaosapuolet pyrkivät luomaan hankinnoillaan julkisten hankintojen referenssiympäristön.

Välkky ja Saavutettava Pirkanmaa 2017-2018:

Pirkanmaan saavutettavuus ja kuljetusten sujuvuus

⇒ Maakuntakaavoituksella vastataan elinkeinoelämän pitkän aikavälin maankäytön tarpeisiin sekä maakunnallisesti merkittävien liikenne- ja logistiikkahankkeiden läpivientiin.

Maakuntakaava (Pirkanmaan liitto). Maakuntakaavaehdotuksen nähtävillä olo ja viimeistely saadun palautteen pohjalta alkuvuonna 2017. Maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittely keväällä 2017.

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivittäminen. Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksen pohjaksi laaditaan erillisselvitykset kuljetustarpeesta sekä liityntäpysäköinnin vastuu- ja rahoitusjaosta. Tarkoituksena on kehittää liikennejärjestelmätyötä siten, että sen paikallista vaikuttavuutta saadaan vahvistettua. Erillisselvitysten valmistuttua laaditaan uusi liikennejärjestelmäsuunnitelma.

⇒ Maakunnan kansallinen ja kansainvälinen saavutettavuus sekä elinkeinoelämän kuljetusten sujuvuus ovat parantuneet. Tampereen asema valtakunnallisena liikenteen ja tavarakuljetusten kohtaamispaikkana on vahvistunut. Lentokentän alueen, Tampereen seudun kehä- ja sisääntuloteiden, pääradan ja Tampere-Helsinki -moottoritien väliselle alueelle on muodostumassa sisämaan houkuttelevin logistinen maankäyttökokonaisuus ja vetovoimainen yritysvyöhyke. Tehdyt liikennehankkeet tukevat myös kasvaneen tavaraliikenteen vaatimuksia.

MAL-sopimus 2016-2019 (Pirkkala, Lempäälä, ELY-keskus, Liikennevirasto). Pirkkalan ja Lempäälän alueille sijoittuvien tulevaisuuden työpaikka-alueiden suunnittelun käynnistäminen. Valtatien 3 uusi läntinen linjaus ja 2-kehä (Lentola-Lentokenttä).

MAL-sopimus 2016-2019 (Tampereen kaupunki, valtio). Tampereen asemakeskuksen kehittäminen kasvukäytäväkeskuksena ja valtakunnan liikenteellisenä solmukohtana. Raideliikennekapasiteetin suunnittelu välillä Tampere-Riihimäki.

Valtatie 12 Alasjärvi-Linnainmaa lisäkaistat ja Alasjärven siltojen korjaus. Liikennevirasto, varattu rahoitus 3,8 M€.

Kyröskosken eritasoliittymä ja ohituskaistojen jatkaminen. Varattu rahoitus 9,5 M€.

Liikenneviraston pidemmän tähtäimen suunnittelun kärkihankkeet: valtatie 3 Tampere-Vaasa (158 M€), valtatie 9 Tampere-Orivesi (140 M€), valtatie 12 Tampere-Kangasala (95 M€), valtatie 3 Lakalaiva-Sarankulma lisäkaistat (22 M€) sekä valtatie 12 Vaitinaron liikennejärjestelyt (40 M€, josta kaupunki 20 M€).

Tampere-Pirkkalan lentoaseman kehittäminen Sisä-Suomen solmuasemana ja maakunnan kansainvälistymisen moottorina.

MAL-sopimus 2016-2019 (Tampereen kaupunkiseutu ja valtio). Tampere-Pirkkalan lentoaseman kehittäminen sekä sujuvat matkaketjut ja matkustajapalvelut kaupunkien keskustoista kentälle. AiRRport-vision toteuttaminen.

Helsinki-Hämeenlinna-Tampere -vyöhykkeen kehittämispilotit ja älyliikennekokeilut (pendelointi, liikenteen sujuvuus, monitorointi, yhdyskuntarakenteen tiivistäminen, kehittäminen päästövähennysvyöhykkeenä).

Suomen kasvukäytävän kehittäminen. Tavoitteena on vyöhykkeen toiminnallisen kokonaisuuden kehittäminen siten, että se muodostaa yhtenäisen työmarkkina-, liiketoiminta- ja yhteistoiminta-alueen. Kasvukäytävä ulottuu Helsingistä, Hämeenlinnan ja Tampereen kautta Seinäjoelle. Ks. tarkemmin s. 15 ja <http://suomenkasvukaytava.fi/>. Uudenmaan liitto, AIKO-rahoitus, 0,446M€.

Koko maakunnan kattavan tietoliikenneinfrastruktuurin kehittäminen sekä valokuitu- ja laajakaistahankkeiden edistäminen.

Valokuitu Pohjaslahti-Koukkula (Pohjaslahden kyläyhdistys Puhuri ry, Mänttä-Vilppula). ELY-keskus, MKO, 0,540M€.

Kotala-Hauhuu valokuitu (Kotalan vesiosuuskunta, Virrat). ELY-keskus, MKO, 0,462M€.

Liedenpohjan valokuitu (Liedenpohjan maamiesseura ry, Virrat). ELY-keskus, MKO, 0,546M€.

Härkösen valokuitu (Härkösen kyläyhdistys ry, Virrat). PoKo ry, MKO, 0,127M€.

Välkky kehittämisajatuksemme on korkean osaamisen törmäyttämisessä ja alustoissa sekä rohkeissa uusissa avauksissa. Yhtäläillä uuden etsimisen ja elinkeinojen harjoittamisen mahdollisuudet turvataan harvaan asutuilla alueilla.

3.2. Ehyt Pirkanmaa: Yksilön, perheen ja yhteisöjen arki Pirkanmaalla

Kärkitutkimusalat:

Terveyden, hyvinvoinnin ja yhteiskunnan tutkimus sekä turvallisuus ja toimintavarmuus.

Kehittämislinjaukset:

1. Tuettavilla toimenpiteillä on oltava ensisijaisesti pirkanmaalaisten hyvinvointia, työllisyyttä, yhteisöllisyyttä, osallisuutta tai turvallisuutta parantavia vaikutuksia.
2. Viidennes ESR-rahoituksesta ohjataan ennaltaehkäiseviin, osallisuutta lisääviin ja työllisyyttä turvaaviin kehittämistoimenpiteisiin mm. ITI-ohjelman kautta.
3. Mobiilien innovaatioiden kehittämisessä rahoittajien huomio on erityisesti pirkanmaalaisten arkea sujuvoitavissa käyttäjälähtöisissä älypalvelu ja -liikennetoimenpiteissä.
4. Keskustoja kehitetään ensisijaisesti saavutettavina palvelukeskuksina. Päivittäis- ja erikoistavarakauppa ohjataan keskustoihin.

Ehyen Pirkanmaan muutostavoitteet vuosille 2017-2018:

Parempi työllisyystilanne ja työelämä

Maakunnan työllisyystilanne on parantunut ja yrittäjien lukumäärä on lisääntynyt. Ihmiset voivat paremmin työelämässä ja työn tuottavuus Pirkanmaalla on kasvussa.

KIITO - kiinni työhön ja osaamiseen (Tampereen aikuis-koulutussäätiö). Hankkeessa kehitetään, pilotoidaan ja juurrutetaan kansalliseen palvelutarjontaan erityisryhmien kuten maahanmuuttajien työllistämismalli. ELY-keskus, ESR tl 3, 0,699€.

Yrittäjän tukipalvelu (Pirkanmaan yrityskummit ry). Hankkeessa kehitetään yrittäjän yhden luukun tukipalvelun toimintamalli, joka sisältää mm. 15 - 20 koulutettua yrityskummiä yrittäjien tueksi sekä yrittäjän tukipalvelunumerotoimintaa. Tavoitteena on saada toiminnasta valtakunnallista, jossa "vitureina" toimivat Suomen Yrittäjät ja Yrityskummit. Pirkanmaan liitto, maakunnan kehittämisraha, 0,050M€.

Hämeenkyrön yrittäjien työhyvinvointihanke (Hämeenkyrön yrittäjät ry). Tavoitteena on yrittäjien itsensä ja yrityksen kehittäminen, kouluttaminen, verkostoituminen ja kokonaisvaltainen elämäntaparemontti joka tähtää työssä ja elämässä jaksamiseen, vertaisryhmien aikaansaamiseen ja paikkakunnan elinkeinoelämän piristämiseen. Joutsenten reitti ry, MKO, 0,021M€.

Osallisuus ja työ Joutsenten reitillä (Sastamalan kaupunki). Hankkeessa etsitään uusia keinoja helpottamaan työllisydenhoidon kasvavia haasteita. Lisäksi tavoitel-

laan osallistuvien kuntien alueella asuvien nuorten työllistymistä. Joutsenten reitti ry, MKO, 0,049M€.

Kansalaisyhteiskunnan hyödyntäminen ja vapaaehtoisuuden voima

Maakuntaan on syntynyt kansalaisyhteiskuntalähtöisesti joustavia ja itseohjautuvia toimintamuotoja ja palveluratkaisuja, joihin hallinnon rakenteet ja käytännöt ovat mukautuneet. Vapaaehtoistyö on lisääntynyt ja asukkaat voivat vaikuttaa paremmin omaan asuin- ja elinympäristöönsä. Kuntahallinto on avoimempaa ja osallistavaa.

TEKO - tehostettu kotiutuminen (Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä). Hankkeessa luodaan erityisesti kotoutumisensa alkuvaiheessa oleville maahanmuuttajille hyvinvointikeskuksen Kototori, jonka toimintaan myös kantaväestö osallistuu. Keskeistä on alueen asukkaiden tiivis vuorovaikutus sekä vastuullinen yhdessä tekeminen ja oppiminen. Yhteisö motivoi asukkaita tekemään asioita itsensä hyväksi ja edistämään omaa kotoutumistaan. ELY-keskus, ESR tl 5, 0,664M€.

TalkooTori (Coreorient Oy). Hankkeessa selvitetään, miten suoraan kansalaisten välityksellä tapahtuvaa joukoistettua palveluiden välitystä voi soveltaa nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseksi. ELY-keskus, ESR tl 3, 0,047M€.

Etelä-Pirkanmaan jalkapalloseurojen kehittämishanke - EPTK (FC Haka juniorit ry). Alueen seurojen yhteistyöllä on tavoitteena saada aikaan yhteinen valmennuslinja ja kehittää alueellisia olosuhteita sekä yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa. Pirkan Helmi ry, MKO, 0,111M€.

Asukkaiden positiivinen turvallisuuskokemus ja eriytymiskehityksen pysäyttäminen

Pirkanmaa on Suomen turvallisin maakunta asua ja yrittää. Pirkanmaalaisten turvallisuuskokemus on positiivinen. Maakunnan alueellinen, taloudellinen ja sosiaalinen eriytymiskehitys on käännetty laskuun.

Kantrin kyläaktivaattori (Kantri ry). Hankkeen tavoitteena on kylien aktivointi: tiedottamisen parantaminen, erityisesti sähköisen viestinnän lisääminen ja hallinta, yhdistysosaamisen terävöittäminen, kestävän kylätoiminnan edistäminen, kylien yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisääminen, kyläläisten yhteisten tilojen käytön monipuolistaminen, kansainvälistymisen mahdollisuuksien avaaminen esim. kotouttamisen kautta. Kantri ry, MKO, 0,115M€.

Osallisuus ja tuki (Sastamalan seudun mielenterveysseura ry). Tavoitteena on rakentaa tukimalli niille nuorille ja nuorille aikuisille, joilla on toistuvia vaikeuksia kiinnittyä koulutukseen, työelämään ja olemassa oleviin julkisiin palveluihin. Joutsenten reitti ry, MKO, 0,050M€.

Kulttuuri- ja luova talous maakunnan elin- ja vetovoimatekijöinä

Panostamalla monimuotoisuuteen, kohtaamiseen ja osallisuuteen kulttuurin rooli Pirkanmaan elin-, veto- ja hyvinvointitekijänä on kasvanut. Pirkanmaalainen kulttuuriosaaminen läpäisee sektori- ja toimialarajat tuottaen uudenlaisia taitoja ja tapoja toimia. Taide on kasvattanut edelläkävijyyttä, sivistys ja kulttuuriperintö ovat tuottaneet maakuntaan yhteisöllisyyttä sekä lisääntynyt kulttuuriosaaminen on edistänyt taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia. Luovan talouden kehittämislustat ovat synnyttäneet uutta alan kasvuyritystoimintaa ja palvelutarjontaa maakuntaan.

Sillanpää-ooppera (F.E. Sillanpään seura ry). Hankkeessa haetaan tukea valtakunnallisesti merkittävän Sillanpää-oopperan suunnittelukuluihin. Oopperan ensi-ilta on Suomen 100-vuotisjuhlavuonna. Joutsenten reitti ry, MKO, 0,037M€.

Olipa kerran Vihreä Sydän -tarinallistamishanke (Ylöjärven yrityspalvelu Oy). Hankkeen tavoitteena on kerätä alueen tarinoita ja synnyttää niiden avulla uusia matkailumahdollisuuksia. Hankkeen avulla luodaan mahdollisuus tallentaa, säilyttää, kehittää ja hyödyntää kulttuuriperintöä ja paikallishistoriaa. Kantri ry, MKO 0,030M€.

Arjen älyliikenne- ja älypalvelukokeilut

Pirkanmaalaisten ja maakunnassa vierailevien/työskentelevien arkea on helpotettu uusilla älyliikenne- ja älypalvelukokeiluilla. Tämä on synnyttänyt myös uutta liiketoiminnallista pohjaa ja vahvistanut alan osaamista maakunnassa.

Vähähiilinen matka- ja palveluketju (Tredea Oy). Hankkeessa pilotoidaan yhdessä alueen eri toimijoiden kanssa uusia informaatioteknologian välineitä osana matkustamista yhdistämällä matkustusmuotoja sekä palveluketjun eri osa-alueita saman palvelualueen yhteyteen. Pirkanmaan liitto, EAKR tl 2, 0,360M€.

Ketterä ja kestävä liikkuminen Suomen kasvukäytävällä (Hämeenlinnan kaupunki). Kasvukäytävälle kehitetään yhtenäinen liikkumisen palveluiden järjestelmä. Erityisesti sen valtasuonia, päärataa ja asemanseutuja, kehitetään ketterän ja kestävän arki liikunnan innovaatioalustoina. Uudenmaan liitto, EAKR tl 2, 0,200M€.

6Aika: Avoin osallisuus ja asiakkuus -kärkihänke (Turun kaupunki). Tavoitteena on vahvistaa elinkeinoelämän sekä tutkimus- ja kehittämissyhteisöjen roolia palveluekosysteemissä. Tavoitteina on myös asiakaslähtöisyyden lisääminen, uudenlaisten markkinoiden mahdollistaminen, palveluiden vaikuttavuuden parantaminen, tuottavuuden kasvattaminen ja kilpailukyvyyn vahvistaminen. Uudenmaan liitto, EAKR tl2, 6,017M€.

Ehyt ja Saavutettava Pirkanmaa 2017-2018:

Ihmisten sujuva arki ja palveluiden saavutettavuus

⇒ Maakuntakaavoituksella ja kuntien maankäytön suunnittelulla on turvattu edellytykset sosiaalisesti kestäväälle alue- ja yhdyskuntarakenteelle sekä kattavalle palvelukeskusverkolle.

Maakuntakaava (Pirkanmaan liitto). Maakuntakaavaehdotuksen nähtävillä olo ja viimeistely saadun palautteen pohjalta alkuvuonna 2017. Maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittely keväällä 2017.

⇒ Palvelukeskuksia on kehitetty helposti saavutettavina joukkoliikenteen solmukohtina sekä toimivien kevyenliikenteen ympäristöinä. Päivittäis- ja erikoistavara-kauppa on ohjattu keskustoihin. Maaseutu tarjoaa ja mahdollistaa monipuolisia vaihtoehtoja urbaanille asumiselle ja työnteolle.

MAL-sopimus 2016-2019 (Tampereen kaupunkiseudun kunnat, valtio). Asemanseutuja vahvistetaan asumisen, liikkumisen ja palveluiden keskittymänä. Toteutusta tuetaan asemakaavoin ja rakennushankkein. Valtio mahdollistaa lähijunaliikennekokeiluja. Kehitetään keskustojen ja keskusten kävely- ja pyöräilyolosuhteita.

Vesilahden valokuituverkon suunnittelu (Vesilahden kunta). Kantri ry, MKO, 0,064M€.

Laajakaistaselvitys (Urjalan kunta). Pirkan Helmi ry, MKO 0,064M€.

Pälkäneen kunnan valokuituverkon suunnittelu (Pälkäneen valokuitu Oy). Pirkan Helmi ry, MKO, 0,064M€.

Laajakaista kaikille akaalaisille (Akaan kaupunki). Pirkan Helmi ry, MKO, 0,057M€.

⇒ Pirkanmaalaisten päivittäinen liikkuminen on nykyistä sujuvampaa ja turvallisempaa.

MAL-sopimus 2016-2019 (sopijaosapuolet). Digitalisaation ja kokeilujen avulla parannetaan liikkumispalveluita.

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnittelu (Pirkanmaan liitto, ELY-keskus). Liityntäpysäköinnin kehittämiseksi laaditaan selvitystyö liityntäpysäköinnin kustannusjakoperiaatteista ja osapuolten sitouttamisesta, 0,015M€.

Pääradan henkilöliikenteen kehityshanke (alueen liitot, ELY-keskus, Tampereen joukkoliikenne, LVM). Alustavasti on neuvoteltu tarpeesta laatia pääradan junaliikennettä koskeva operointiselvitys, jossa tarkastellaan erilaisia junaliikenteen tarpeita sekä mielekkäitä toteutustapoja liikenteen järjestämiseksi. Sel-

vitys tehdään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Ehyttä Pirkanmaata rakennetaan muun muassa Leader-ryhmien aktiivisen paikallislähtöisen kehittämisen kautta.

3.3. Kestävä Pirkanmaa: Luonnonvarojen kestävä käyttö sekä hyvinvoivat luonnon- ja asuinympäristöt

Kärkitutkimusalat:

Rakennettu ympäristö, ekotehokas rakentaminen, energia-ala.

Kehittämislinjaukset:

1. Maakunnan rakennerahastojen ja maaseuturahaston resursseja ohjataan bionalouden toimenpideohjelman mukaisiin toimenpiteisiin.
2. Energiantuotantohankkeista tuetaan ainoastaan uusiutuvaan energiaan sekä uusiin tuotantotapoihin ja teknologioihin perustuvia toimenpiteitä.
3. Neljännes kaikesta EAKR-rahoituksesta ohjataan vähähiilisen talouden edistämiseen.
4. Erityisesti Tampereen kaupunkiseudulla uusi asunto-tuotanto sijoitetaan ensisijaisesti olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen täydentämiskäytöksellä. Asumisen ympäristöt edistävät asukkaiden terveyttä sekä ne ovat turvallisia ja viihtyisiä.
5. Uusia merkittäviä asunto- ja työpaikka-alueita ei sijoiteta irralleen olemassa olevasta rakenteesta. Kaikki merkittävät uudet alueet on liitettävä joukkoliikennejärjestelmään ennen niiden käyttöönottoa.

Kestävän Pirkanmaan muutostavoitteet vuosille 2017-2018:

Älykäs ja vihreä kasvu Pirkanmaan vahvuudeksi

Pirkanmaa kuuluu johtavien kestävä kasvun alueiden joukkoon Euroopassa. Maakunnassa ympäristöosaamisesta ja -teknologioista on tehty erottuva kilpailuetu. Maakunta tarjoaa monipuolisia nollaenergia- ja puurakentamista pilotoivia asuin- ja työpaikka-alueita. Yritystukirahoituksesta huomattava osa on käytetty yritysten resurssitehokkuuden parantamiseen ja vähähiilisyystavoitteiden mukaiseen kehittämiseen.

Kolmenkulman ECO3-kokonaisuus (Tampereen, Nokian ja Ylöjärven kaupungit, Kangasala). ECO-Industrial Park, teollisen mittakaavan innovaatio- ja kokeilualusta kierto- ja bionaloudelle. Kokonaisuutta täydentää Tampereen ja Kangasalan rajalle kasvava kiertotalouden keskittymä Tarastenjärvi. Kokonaisuudet sisältyvät myös MAL-sopimukseen 2016-2019.

BSR-starsS3 (Suomen Itämeri-Instituutti). Hanke keskittyy Itämeren alueella bio- ja kiertotalouteen ja digitaaliseen talouteen niiden mahdollistajana. Pirkanmaalla hanke keskittyy suoraan bio- ja kiertotalouden kehittämiseen ja alan yritysten kansainvälistymiseen esimerkiksi Kolmenkulman cleantech-alueella. Lisäksi Pirkanmaan

liitto kehittää hankkeessa uudenlaista visualisointityökalua ekosysteemien ja innovaatioprosessien arvioimiseen ja hallintaan sekä testaa sitä Tampereella ja Skånessa. Mukana on 12 partneria johtavista Itämeren alueen innovaatioaloista. Interreg Baltic Sea Region -ohjelma, Pirkanmaan osuus hankkeen EAKR-rahoituksesta on noin 0,700 M€ kokonaisbudjetin ollessa 3,0 M€.

SCREEN - Synergic Circular Economy across European Regions (Pirkanmaan liitto). Hanke edesauttaa systeemistä siirtymistä kiertotalouteen EU:n alueilla. Hankkeessa analysoidaan kiertotalouden arvoketjuja alueilla ja luodaan pohjaa yhteisille hankkeille nykyisessä Horisontti2020- ja EAKR-ohjelmissa sekä niiden jälkeen. Hankkeessa syntyy myös yhdenmukaisia toimintamalleja eri alueiden välillä kiertotalouden edistämiseksi. Erityisesti haetaan toimintamalleja, joissa korkeakouluilla on tärkeä rooli. Interreg Europe -ohjelma, Pirkanmaan osuus hankkeen EAKR-rahoituksesta on noin 0,160 M€ kokonaisbudjetin ollessa 1,7 M€.

FORLEAP - metsäbiomassan sivuvirroista uusia tuotteita (Luonnonvarakeskus). Hankkeessa luodaan yritysten tarpeet huomioiden metsäbiomassan testausta ja tuotekehitystä hyödyntäviä räätälöityjä analyysi- tai testausmenetelmäratkaisuja, joilla voidaan määrittää raaka-aineiden sisältämien tehoaineiden koostumusta ja bioaktiivisuutta. Toimenpiteillä tähdätään metsästä saatavien raaka-aineiden aiempaa monipuolisempaan hyödyntämiseen uusien tuotteiden kehittämiseksi. Pirkanmaan liitto, EAKR t1 2, 0,359M€.

Biotalous harvaanasuttujen alueiden kasvualaksi

Erityisesti harvaanasuttujen ja maaseutumaisten alueiden merkittävimäksi kasvualaksi on noussut biotalous. Biotalousmahdollisuudet on hyödynnetty myös kaupungeissa ja taajamissa.

Ravinnevisio (ELY-keskus, Pirkanmaan Jätehuolto Oy, muut avainkumppanit). Kehittämistä jatketaan valmistuneen selvityksen pohjalta ja sen pitkäaikaisena tavoitteena on yhdyskuntajäteveden puhdistamolietteen ja biojätteiden sekä niiden sisältämien ravinteiden hyötykäytön edistäminen maakunnassa. Maakunnan rahoitusinstrumentit ja muut viranomaisten ja avainkumppaneiden määrärahat.

Toimintaa metsiin Pirkanmaalla (Suomen metsäkeskus). Hankkeessa rakennetaan perustaa ja kehitetään toimintaympäristöä Pirkanmaan kestävä metsätalouden hoito- ja hakkuumäärien pysyvälle kasvulle. ELY-keskus, MKO, 0,260M€.

Parasta pöytästä Pirkanmaalta - Lähiruokaa jokaiseen päivään (Ahlmanin koulun säätiö). Hankkeen perustajana on saada lähiruoka kiinteäksi osaksi kuluttajan päivittäistä elämää. Lähiruokaa käytetään lisäämällä vastaamalla kysyntään ja kasvattamalla sitä, tarjoamalla helposti saavutettavia kanavia lähiruokan markkinointiin ja han-

kintaan, sekä auttamalla kuluttajia ruoan saattamisessa nautittavaan muotoon. ELY-keskus, MKO, 0,250M€.

Metsäbiotaloutta kestävästi Pirkanmaalla (Suomen metsäkeskus). Hanke keskittyy puunkorjuun lisäämiseen sekä talousmetsien luonnonhoitoon ja vesiensuojeluun Pirkanmaalla. ELY-keskus, MKO, 0,282M€.

Pirkanmaan Ympäristöohjelman päivitystyö ja sen toteutustoimet teemassa Kiertoviisas Pirkanmaa sekä vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen (Pirkanmaan liitto, ELY-keskus, Metsäkeskus, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri, muut avainkumppanit). Maakunnan rahoitusinstrumentit ja muut viranomaisten määrärahat.

Korjausvelkapaketin toteuttaminen Pirkanmaalla. Erityisesti Tampereen kaupunkiseudun ulkopuoliselle Pirkanmaalle kohdistuvina toimenpiteinä erilliset rakenteen parantamiskohteet, siltojen sekä tiestöön liittyvien muiden varusteiden ja laitteiden korjaaminen, sorateiden parantaminen sekä pääteiden ja väliverkon vilkkaimpien osuuksien päällysteiden kunnon parantaminen. Liikennevirasto, vuosille 2016-2018 varattu rahoitus on 22,25 M€

Uusiutuva energia ja hajautetut energiantuotantoyksiköt

Strategiakaudella maakunnan energian loppukulutuksesta vähintään 50 prosenttia on uusiutuvaa energiaa. Ohjelmakaudella hajautetut energiantuotantoyksiköt ovat yleistyneet haja-asutusalueilla ja Pirkanmaalla on toteutettu useita tuulivoimapuistoja. Vuonna 2040 maakunnan omalla tuulivoimalla tuotetaan energiaa 500 GWh (3% maakunnan energiankulutuksesta).

Biobisnestä Pirkanmaalle (Suomen metsäkeskus). Hanke edistää maakunnan energia-alan yhteistoimintaa, kotimaisen uusiutuvan energian käyttöä, energiayrittäjyyttä ja energiaomavaraisuutta. ELY-keskus, MKO, 0,440M€.

Pirkanmaan Ympäristöohjelman päivitystyö ja sen toteutustoimet teemassa Energiaviisas Pirkanmaa sekä vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen (Pirkanmaan liitto, ELY-keskus, Metsäkeskus, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri, muut avainkumppanit). Maakunnan rahoitusinstrumentit ja muut viranomaisten määrärahat.

Maakuntakaava (Pirkanmaan liitto). Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisesti merkittävät tuulivoimatuotannolle sopivat alueet.

Maakunnan luonto ja vesistöt voivat paremmin

Maakunnan monipuolisten luonnonsuojelualueiden, kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden vaaliminen on lisännyt paitsi pirkanmaalaisten virkistysmahdollisuuksia, mutta myös niiden liiketoiminnallisen hyödyntämisen mahdollisuuksia.

Pirkanmaan järvireiitit (Ekokumppanit Oy). Hankkeessa luodaan uusia matkailureiittejä Pirkanmaalle Näsijärvireiitin hyviin kokemuksiin pohjautuen. Reittien ympärille luodaan mm. paikallisista yrityksistä koostuva palveluverkosto. ELY-keskus, MKO, 0,272M€.

Kolmen helmen joet (Hämeenkyrön kunta). Hankkeen kohteena on kolme Pirkanmaalaista uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun asuttamaa jokea. suunnittelun ja kunnostuksen ensisijaisena tavoitteena on jokien raakkukantojen ja raakun väli-isännän, taimenen, elinvoimaisuuden ja suotuisan suojelutason turvaaminen lajien elinympäristön laatua parantamalla. ELY-keskus, MKO, 0,073M€.

Pienet vesistöjen kunnostushankkeet (Kangasala, Sastamala, Punkalaidun, Pälkäne): Pohtiolammen sääksikeskuksen kotiseutukosteikon laajennustyö, Ylistenjärvi kuntoon II, Sammakkajärven vesikasvien leikkuu ja Kukkia kirkkaaksi. Kantri ry, Joutsenten reitti ry, Pirkan Helmi ry, MKO, yhteensä 0,023M€.

Kokemäenjokivisio (vesistöalueen ELY-keskukset ja maakuntien liitot, muut avainkumppanit). Tavoitteena on koota vesistöalueen eri toimijoiden asiantuntemus ja voimavarat yhteistyöksi vesi-, kala- ja biotalousasioissa yli hallintorajojen. Hankeen aloituspilottina on Loimijoen vesistöalue. Maakunnan rahoitusinstrumentit ja muut viranomaisten määrärahat.

Pirkanmaan Ympäristöohjelman päivitystyö ja sen toteutustoimet teemassa Ympäristöviisas Pirkanmaa sekä vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen (Pirkanmaan liitto, ELY-keskus, Metsäkeskus, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri, muut avainkumppanit). Maakunnan rahoitusinstrumentit ja muut viranomaisten määrärahat.

Kestävä ja Saavutettava Pirkanmaa 2017-2018:

Eheytyvän ja kestävä yhdyskuntarakenteen kehittäminen

⇒ Maankäytön suunnittelun painopiste on erityisesti keskuseudulla olemassa olevassa tiivistyvässä rakenteessa ja vahvojen joukkoliikenneväyöhykkeiden kehittämisessä. Yksityisen autoilun osuus liikkumisesta on vähentynyt.

Maakuntakaava (Pirkanmaan liitto). Maakuntakaavaehdotuksen nähtävillä olo ja viimeistely saadun palautteen pohjalta alkuvuonna 2017. Maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittely keväällä 2017.

MAL-sopimus 2016-2019 (Tampereen kaupunkiseudun kunnat, valtio). Autojen ja pyörien liityntäpysäköintiä joukkoliikenteen solmukohtiin parannetaan. Sovitaan pysäköinnin seudullisista periaatteista. Lisätään joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kilpailukykyä, edistetään yhteiskäyttöisen tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönottoa. Tampe-

reen raitiotie yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja kestävästä liikkumisesta tukevana kärkihankkeena.

- ⇒ Asuin- ja elinympäristöt ovat monipuolisia ja ne tukevat ihmisten terveyttä sekä toimintakykyä. Maakuntakaava huomioi kattavasti luonnon ekologiset yhteydet, arvokkaat kulttuuri- ja rakennetut ympäristöt, maisema-alueet sekä virkistys- ja suojelualueet.

MAL-sopimus 2016-2019 (Tampereen kaupunkiseudun kunnat). Kaupunkiseudulle laaditaan viherrakenteen yleissuunnitelma, joka kattaa virkistysalue- ja ekologiset verkostot.

- ⇒ Maankäytön ja liikenteen suunnittelussa on varauduttu riittävällä tasolla uusiutuvan energian ja biotalouden hyödyntämiseen maakunnassa. Luonnon- ja maa-ainesvarojen hyödyntäminen ei vaaranna maakunnan arvokkaiden luonto- ja virkistyskokonaisuuksien säilymistä.

Maakuntakaava (Pirkanmaan liitto). Maakuntakaavassa osoitetaan Pirkanmaan merkittävät puuterminaalien sijaintipaikat, viher- ja virkistysalueet sekä luonnon ydinalueet.

Luonnonkiviteollisuuden sivukivien hyötykäytön edistäminen (Pirkanmaan liitto, GTK, alan yritykset). Selvityksessä on tarkoituksena kartoittaa maakunnan rakennuskivilouhimoiden sivukivet, niiden sijainti ja hyötykäyttömahdollisuudet sekä tuottaa tästä karttapohjainen aineisto internetiin. Lisäksi selvittää miten uusissa louhimoissa voidaan edistää sivukivien helpompaa hyödyntämistä ja laaditaan tästä ohjeistus. Maakunnan rahoitusinstrumentit ja muut viranomaisten määrärahat sekä yritysrahoitus.

Pohjavesivarojen hyötykäytön kehittäminen elinkeinoelämän tarpeisiin (Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan ELY-keskus, kunnat). Tarkoituksena on laatia strateginen selvitys maakunnan pohjavesivarantojen merkityksestä ja potentiaalista ennen kaikkea elintarviketeollisuuden näkökulmasta. Maakunnan rahoitusinstrumentit ja muut viranomaisten määrärahat.

3.4. Kehittämistyön mustat hevoset

Maailma muuttuu ympärillämme kiihtyvää vauhtia eikä hirttäytyminen ennalta määriteltyihin käriin ole tarkoituksenmukaista tilanteissa, joissa ennakoimamme kehittämispohja murenee alta. Tämän vuoksi maakuntastrategialla halutaan mahdollistaa myös uusien avauksien tukeminen. Avauksien on oltava kuitenkin älykkään erikoistumisen ja toimintamallien uudistamisen mukaisia. Toimintatapa on ”muutosta ostava”, mikä tarkoittaa yksittäisen hankesuorituksen sijaan laajempaa toiminnallista uudistamista.

Strategian linjauksen mukaan maakunnan kehittämisresursseista noin viidesosa voidaan varata näiden ennalta arvaamattomien uusien avauksien ja järjestelmätasoisien muutosten ostamiselle.

Muutosvoima (Pirkanmaan liitto). Hankkeessa laaditaan muutossuunnitelma siitä, millä tavoin maakunnan väliaikashallinto käynnistää kesällä 2017 valmistelun uuden maakunnan toiminnan aloittamisesta vuoden 2019 alussa. Suunnitelman kattaa koko aluehallinto- sekä kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja siinä luodaan edellytyksiä siirtymälle uuteen organisaatioon (ks. s. 17). Pirkanmaan liitto, maakunnan kehittämisraha, 0,561 M€.

Kestävästä maakuntaa luodaan ohjaamalla neljännes EAKR-rahoituksesta vähähilisen talouden edistämiseen. Muita huomiomme kohteita ovat kestävän kasvun innovaatiot, bio- ja kiertotalous sekä yhdyskuntien eheys.

4. Maakunnan kehittämisen instrumentit ja kannanotot vuosille 2017 ja 2018

4.1. Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -rakennerahasto-ohjelma

Pirkanmaalla rakennerahasto-ohjelmaa rahoittavat Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan ELY-keskus. Vuosina 2017 ja 2018 EAKR-rahoituksesta noin 51 % kulkee liiton kautta ja 49 % ELY-keskuksen kautta. ESR-rahoituksesta vastaa kokonaan ELY-keskus.

Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -ohjelma keskittyy viiteen toimintalinjaan. Toimintalinjat ovat

1. PK-yritysten kilpailukyky (EAKR)
2. Uuden tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR)
3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus (ESR)
4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR)
5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR)

Syksyllä 2016 (10.6.-3.10) suoritettiin ESR-hankehaku, jonka pohjalta vuonna 2017 käynnistettäviä ESR-hankkeita haettiin. Haussa olivat mukana kaikki ESR:n toimintalinjat ja erityistavoitteet. Rahoitettavia hankkeita tämän haun osalta ei aikatauluista johtuen saatu sisällytettyä käsillä olevaan toimeenpanosuunnitelmaan.

Vuoden 2017 alun Pirkanmaan liiton EAKR-haku Pirkanmaalla kohdennetaan vähähiilisyysteemaan. Vähähiilisen talouden kehittämiseen pyritään kohdistamaan EAKR-varoista 25 % (läpileikkaava teema). Pirkanmaan rahoitustasot vuonna 2017 ovat EAKR:n osalta on 4,5 miljoonaa euroa ja ESR:n osalta 5,4 miljoonaa euroa (EU+valtio). EAKR-toimintalinjat toteuttavat pääosin maakuntastrategian Välkyn ja Kestävän Pirkanmaan tavoitteita. ESR-toimet toteuttavat maakuntastrategian kaikkia kehittämiskokonaisuuksia.

4.1.1. Ylimaakunnalliset hankkeet

Ylimaakunnallisiin hankkeisiin ei varata erillistä rahoitusta kohdentamattomaan kehykseen, vaan näitä hankkeita rahoitetaan normaalista kehyksestä. Maakunnallisia osuuksia voidaan siirtää jälkikäteen hankkeita hallinnoivan maakunnan rahoituskehykseen.

Pirkanmaa suhtautuu myönteisesti ylimaakunnallisiin hankekokonaisuuksiin ja niihin osallistutaan, mikäli yhteisistä rajapinnoista on löydettävissä aitoa lisäarvoa ja hankkeet ovat maakuntastrategian painotusten mukaisia. Laajemmat hankekokonaisuudet nähdään myös keinoina toiminnan vaikuttavuuden lisäämiselle. Ylimaakunnallisia hankkeita rahoitetaan myös 6Aika-strategian avulla, jonka kautta rahoitetuissa hankkeissa pitää lähtökohtaisesti olla mukana toteuttajia vähintään kahden eri kuntoskaupungin alueelta.

4.1.2. Valtakunnalliset teemat

Osa Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -ohjelman rahoituksesta käytetään valtakunnallisten teemojen toteuttamiseen. Valtakunnallinen osuus EAKR-rahoituksesta on 10 % ja ESR-rahoituksesta 25 %.

Valtakunnallinen EAKR-toimenpidekokonaisuus, Osaamis- ja innovaatioverkostot, kytkeytyy ohjelman toimintalinjaan 2. Teemassa tavoitellaan osaamis- ja innovaatioperusteista liiketoiminnan kasvua luomalla alueiden välisiä laajempia ja kansainvälisesti kilpailukykyisempiä hankekokonaisuuksia. Valtakunnallinen EAKR-teema on mitä suurimmassa määrin Pirkanmaan maakuntastrategian painotusten mukainen. Erityisesti se toteuttaa Välkyn Pirkanmaan kehittämiskokonaisuutta, mutta myös resurssitehokkuustavoitteiden kautta Kestävän Pirkanmaan tavoitteita. Valtakunnallista EAKR-toimenpidekokonaisuutta on toteutettu lähinnä Innovatiiviset kaupungit (INKA) -ohjelman kautta. INKA-ohjelma on päättymässä ja vuodesta 2017 eteenpäin valtaosa EAKR:n valtakunnallisesta rahoituksesta kohdennetaan pk-yritysaliteohjelmaan, jonka tavoitteena on edistää pk-yritysten rahoitusta tarjoamalla velkarahoitusta mm. yrityksen perustamisen alkuvaiheeseen, toimivien yritysten kehittämiseen ja uusille markkinoille pääsyyn. Lainarahoitus kanavoidaan yrityksille pankkien kautta sen jälkeen kun Euroopan investointirahasto on tehnyt sopimukset niiden pankkien kanssa, jotka valitaan rahoitusta myöntämään.

ESR:n valtakunnallisia teemoja on kolme: työllisyys, osaaminen ja sosiaalinen osallisuus. Työ- ja elinkeinoministeriön vetämään Työllisyys -teemaan sisältyy nuorten työllistymistä edistäviä palveluita, maahanmuuttajien kotouttamista sekä työelämän laadun kehittämisen toimenpiteitä. Osaamisen teema sisältää muun muassa korkeakoulutuksen työelämävastaavuuden kehittämistä, koulutukseen ja työhön siirtymisen edistämistä sekä osaamistason nostamista. Teeman valmistelusta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Osallisuuden teema keskittyy puolestaan mm. nuorisotakuuseen ja syrjinnän torjuntaan ja sen valmistelusta koordinoi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Maakuntastrategia nostaa esiin useita yhteisiä painopisteitä valtakunnallisten ESR-teemojen kanssa. Teemat toteuttavat erityisesti Ehyen Pirkanmaan tavoitteita. Pir-

kanmaa on mukana toteuttamassa kaikkia valtakunnallisia teemoja.

4.1.3. Kansalaistoimijälhtöinen kehittäminen kaupunkiseuduilla

Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -ohjelma mahdollistaa ohjelmalla tuettavan kansalaistoimijälhtöisen kehittämisen kaupunkialueilla. Toimet kohdistuisivat erityisesti niille alueille, joilla ei toteuteta maaseutu- ja kalatalousrahoitusta rahoitettua yhteisölöhöistä paikallista kehittämistä. Kehittäminen kohdistuu siten ensisijaisesti isoihin kaupunkeihin ja yli 23 000 asukkaan kuntien keskusta-alueille. Pirkanmaalla tämä tarkoittaa Tampereen, Nokian, Ylöjärven ja Kangasalan keskusta-alueita.

Kansalaistoimijälhtöisen kehittämisen tulee toteuttaa ohjelman tavoitteita ja investointiprioriteetteja. Sisällöllisesti se soveltuu lähinnä rakennerrahasto-ohjelman toimintalinjaan 5 (Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta). Toiminnan tulee perustua paikallisten toimijoiden yhdessä laatimaan kehittämissuunnitelmaan, jonka pää-tavoitteina ovat työllistymis- ja ansaintamahdollisuuksien edistäminen sekä sosiaalisen pääoman ja yhteisöllisyyden lisääminen. Oleellista on omaehtoinen, alhaalta ylös suuntautuva, kansalaislähöinen paikallinen kehittämistoiminta. Toiminnan tulee olla avointa, laaja-alaista ja osallistavaa. Itse kehittämistyön tekevät asukkaat sekä alueen muut paikallistoimijat yhteistyössä ja heille ohjataan siihen tarvittavat resurssit.

Pirkanmaalla arvioitiin rakennerrahastokauden 2014-2020 valmistelun yhteydessä, ettei erillinen kansalaistoimijälhtöinen kehittäminen tuottaisi merkittävää lisäarvoa erilaisten toimijoiden aktivointiin tai ohjelman toteuttamiseen. Rakennerrahasto-ohjelma mahdollistaa kansalaistoimijälhtöisen kehittämisen avoimien hankehakujen kautta ilman, että sitä varten on erikseen korvamerkitty rahoitusta toimeenpanosuunnitelmassa. Tällöin ei myöskään tarvita erillisohjelman edellyttämää rahoituksen hallinnoinnin menettelyä.

Maakunnan yhteistyöryhmän toimeksiannosta kiinnostusta kansalaistoimijälhtöiseen kehittämiseen loppu ohjelmakautta silmällä pitäen tiedusteltiin uudelleen asianosaisilta kunnilta syksyllä 2016. Kunnat olivat alustavan kiinnostuneita toiminasta, mutta varsinaista suunnitelmalista valmiutta ei vielä ollut. Kunnat selvittävät toteuttamismahdollisuuksiaan ja erillisen rahoitusvarauksen tarvetta arvioidaan ensi syksyn rahoitussuunnitelmaprosessin yhteydessä.

4.1.4. Kestävän kaupunkikehityksen strategia - 6Aika

6Aika - Avoimet ja älykkäät palvelut on kestävän kaupunkikehityksen strategia, jossa ovat mukana Suomen suu-

rimmat kaupungit, ns. kuutoskaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa, Oulu, Tampere ja Turku. Suurimpien kaupunkiseutujen käyttö uusien innovaatioiden kehitysympäristönä vahvistaa Suomen kilpailukykyä, koska kokonaisuus on riittävän suuri maailmanluokan referenssikohteeksi. Strategiassa myös parannetaan kaupunkien palveluprosesseja ja niiden toimivuutta yli kuntarajojen. 6Aika -strategiassa kehitetyt uudet toimintamallit ja ratkaisut ovat kaikkien kaupunkien ja kuntien käytettävissä.

Strategiassa on kolme painopistettä: avoimet innovaatioalustat, avoin data ja rajapinnat sekä avoin osallisuus. Strategian toteuttamisessa hyödynnetään sekä EAKR-että ESR-rahoitusta.

EAKR-rahoituksen osalta 6Aika-toiminnalle on korvamerkitty viiden prosentin osuus kansallisesta EAKR-rahoituskehiksestä. EAKR-rahoitusta ohjataan pääosin strategian avoimet innovaatioalustat sekä avoin data ja rajapinnat -painopisteisiin. 6Aika-johtoryhmä priorisoi toteutettavat EAKR-hankkeet avoimella ja läpinäkyvällä prosessilla (tarkoituksenmukaisuusharkinta) ja tekee valintaesityksen toimivaltaiselle maakunnan liitolle (Uudenmaan liitto). Uudenmaan liitto tekee hankkeelle juridisen rahoituspäätöksen (laillisuus- ja ohjelmanmukaisuusharkinta).

Maakunnat päättävät itsenäisesti strategian toteuttamiseen varattavasta ESR-rahoituksesta, eikä sille ole rakennerrahasto-ohjelmassa asetettu erikseen korvamerkittyä osuutta. ESR-osuutta koordinoi Hämeen ELY-keskus. Strategian painopisteen Avoin osallisuus -tavoitteita toteutetaan pääosin ESR-hankkeina. Painopisteen toiminta kohdistuu toimintalinjan 3 (työllisyys ja työvoiman liikkuvuus) sekä toimintalinjan 4 (koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen) kohderyhmiin.

Pirkanmaalla varataan vuoden 2017 ja 2018 ESR-varoista 10 % 6Aika -strategian toimenpiteisiin. Rahoitus kohdennetaan toimintalinjaan 3. 6Aika-strategia toteuttaa erityisesti Väikyn ja Ehyen Pirkanmaan tavoitteita.

4.2. Alueelliset innovaatiot ja kokeilut - AIKO

Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen sisältää kolme työkalua:

1. *Ennakoidun rakennemuutoksen toimet (ERM),*
2. *Valtion ja kaupunkien väliset kasvusopimukset ja*
3. *Valtakunnallisesti merkittävien kasvuvyöhykkeiden rakentamisen.*

Pirkanmaan ennakoidun rakennemuutoksen suunnitelma toteuttaa viittä toimenpidokokonaisuutta, jotka on edelleen jaettu kahteen kehittämiskoriin niiden tärkeyden mukaan. Ensimmäisen korin teemat ovat Digitaaliloikka

ja Innovaatioimurointi. Kakkoskorin teemoja ovat Duunidemo, Teollisuustilat 4.0. ja Tulevaisuusmyllytys. Pirkanmaan liiton ensimmäinen ERM-haku päättyi 3.10. ja loppuvuodesta 2016 järjestetään vielä toinen haku. Vuodelle 2017 on kaavailtu hakukierroksia noin 3 kuukauden välein, käytettävissä olevan ERM-rahoituksen määrästä ja rahoituksen kysynnästä riippuen.

Valtion ja kaupunkiseutujen väliset kasvusopimukset ovat osa AIKO-ohjelman toteutusta. Tampereen kaupungin ja valtion välinen kasvusopimus on laadittu vuosiksi 2016 - 2018. Kaupunkiseutujen kasvusopimukset kuuluvat hallitusohjelmaan. Tampereen kasvusopimuksen teemat ovat valmistavan teollisuuden uudistuminen ja digitalisaatio sekä hyvinvoinnin digitalisaatio. Lisäksi hallitusohjelman tavoitteita tukeväksi kokonaisuudeksi on nostettu korkeakoulujen yhdentymishanke Tampere3

Kasvuvyöhykesopimuksen tavoitteena on Suomen kasvukäytävän toiminnallisen kokonaisuuden kehittäminen siten, että kasvukäytävä yhä vahvemmin muodostaa yhtenäisen työmarkkina-, liiketoiminta- ja yhteistoiminta-alueen, joka houkuttelee yrityksiä, osaajia ja kansainvälisiä sijoituksia. Kasvukäytävä ulottuu Helsingistä, Hämeenlinnan ja Tampereen kautta Seinäjoelle. Sopimuksen tavoitteena on valtion ja kasvukäytävän maakuntien ja kuntien sekä muiden toimijoiden tiivistyvä yhteistyö, jonka seurauksena kasvukäytävän fyysinen infrastruktuuri saadaan tehokkaammin käyttöön ja tukemaan käytävän keskusten integroitumista toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Saavutettavuuden parantaminen on strategian ydin, jonka pohjalta luodaan edelleen uutta liiketoimintaa ja kasvua.

Pirkanmaalle AIKO-rahoitusta jaettiin Tampereen kasvusopimuksen toteutukseen yhteensä 629 000 euroa (ml. MAL-toimet) ja ERM-toimiin 264 000 euroa. Suomen kasvukäytävän kehittämiseen on myönnetty 446 000 euroa. Kasvussopimus- ja ERM-rahoituksen välittävänä viranomaisena toimii Pirkanmaan liitto, Uudenmaan liitto rahoittaa kasvuvyöhykesopimuksen toimenpiteitä.

4.3. Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020

Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma on osa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020 alueellista toimeenpanoa. Toimenpiteiden rahoitusinstrumentti on maaseuturahasto. Rahoitusta kohdennetaan erityisesti maaseudun tila- ja yritystoiminnan sekä palvelujen ja kylien kehittämiseen.

Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020 kehittämisen painopisteet ovat

1. Maaseudun palvelut ja niiden saavutettavuus
2. Yritys- ja elinkeinotoiminnan kehittämistoimet
3. Asuminen ja yhteisöllisyys

4. Biotalous- ja uusiutuva energia
5. Osaaminen ja vuorovaikutus

Pirkanmaalle kohdistuu ohjelman rahoitusta yhteensä noin 44 miljoonaa euroa (EU+valtio). Tästä noin 1,1 miljoonaa kohdennetaan erikseen valtakunnalliseen hanke-toimintaan. Pirkanmaan maaseudun suoriin kehittämissuunnitelmiin ja yritystukiin on ohjelmakaudella käytettävissä siis noin 43 miljoonaa euroa.

Edellä mainitun kehyksen lisäksi Pirkanmaalle kohdistuu Leader-ryhmien rahoitusosuutta alla olevan listauksen mukaisesti:

- Kantri ry (4,7 M€)
- Joutsenten reitti ry (4,7 M€ Pirkanmaan alueelle)
- Poko ry (3,6 M€)
- Pirkan Helmi ry (3,5 M€)
- Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry (2,8 M€ Pirkanmaan alueelle)

Maaseudun kehittämissuunnitelman toimenpiteet ja erityisesti Leader-kehittämissuunnitelma toteuttaa Ehyen Pirkanmaan tavoitteita ja kehittämissuunnitelmaa. Painotus on myös Kestävän Pirkanmaan teemoissa erityisesti bio- ja luonnonvaratalouden sekä uusiutuvien energialähteiden kehittämisen kautta.

5. SOTE- ja maakuntaudistus Pirkanmaalla

Sosiaali- ja terveystalvelu- ja maakuntaudistus on suurimpia aluehallintoa ja palveluiden järjestämistä muuttavia uudistuksia, mitä on Suomessa tehty. Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen ja muut alueelliset tehtävät siirtyvät uusille maakunnille 1.1.2019 alkaen.

Pirkanmaan uudistuksen esivalmisteluun on sitoutettu suurin osa maakunnan keskeisistä sidosryhmistä ja sitä valmistellaan useilla eri foorumeilla. Pirkanmaalla esivalmistelun organisaatio koostuu esivalmistelun johtoryhmästä (virkamiesvalmistelun foorumi), esivalmistelun hallituksesta (edustuksellinen poliittisen ohjauksen foorumi) ja laajasta valtuuskunnasta, joka koordinoi valmistelun kokonaisuutta sekä toimii vaikuttamisen, informaation ja sitouttamisen foorumina.

Esivalmistelun tavoitteena on uuden Pirkanmaan maakunnan toimintaedellytysten luominen ja SOTE- ja maakuntaudistuksessa luotavan monialaisen kokonaisuuden toimeenpaneminen. Esivalmistelua johtamaan on asetettu muutosjohtaja, jonka alaisuudessa toimivat maakuntaprojekti- ja SOTE-projektiryhmät ja niiden johtajat. Muutosjohtaja sekä SOTE- ja maakuntaprojektijohtajat ovat aloittaneet työnsä 1.9.2016 alkaen. Valittu kolmikko vastaa Pirkanmaan uudistuksen ja uuden maakunnan toiminnan käynnistämisen esivalmistelusta siten, että uudistukseen liittyvä valmisteleva työ ja tulokset valmistuvat aikataulussaan 30.6.2017 mennessä. Projektiryhmien alla työskentelee useita alateemaryhmiä.

Yksityiskohtainen esivalmistelun hankesuunnitelma ja tietopaketti löytyy osoitteesta http://www.pirkanmaa.fi/files/files/hallinto/tiedotteet/pdf/projektisuunnitelma_150916.pdf.

Keväällä 2016 laadittiin myös maakunnan kuntien, sairaanhoitopiirin, pelastuslaitoksen, maakunnan liiton ja ELY-keskuksen yhteisenä virkatyönä laaja selvitys SOTE- ja maakuntaudistuksessa uudelle maakunnalle siirtyväksi esitettyjen tehtävien nykytilasta Pirkanmaalla. Selvitys on luettavissa osoitteessa http://www.tampere.fi/tiedostot/n/hfZvQS6XD/nykytilan_kuvaus_kevat_2016.pdf.

Toiminnan fokus on tulevina vuosina uuden maakunnan luomisessa ja sen toiminnan käynnistämässä. Tavoitteena on luoda Suomen paras ja Euroopan kiinnostavin uudistus Pirkanmaalle!

6. Rahoitussuunnitelma vuosille 2017 ja 2018

Taulukko 1. Rahoitussuunnitelma vuodelle 2017 (Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020)

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma

Vuosi: 2017
 Maakunta: Pirkanmaa
 Osio: ELSA

Toimintalinja / temaattiset tavoitteet	RR-ELY		josta kestävä kaup. kehittäminen	Kohdentamaton *	RR-ELY yhteensä	josta kansalaistoim. kehittäminen	Maakunnan liitto		josta kansalaistoim. kehittäminen	Tekes	Kohdentamaton *	Tekes yhteensä	YHTEENSÄ
	Yritystuet Tuki 2014	EUR 2014					Maakunnan liitto Kohdentamaton *	Maakunnan liitto yhteensä					
TL1 Pk-yritystoiminnan tukeminen	1,907	0,000			1,907		0,740	0,740					2,647
EAKR	0,953				0,953		0,370	0,370					1,323
Valtio	0,953				0,953		0,120	0,120					1,073
Kunta	0,000				0,000		0,250	0,250					0,250
Muu julkinen	0,000				0,000		0,000	0,000					0,000
TL2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	0,537				0,537		1,906	1,906					2,443
EAKR	0,269				0,269		0,953	0,953					1,222
Valtio	0,269				0,269		0,613	0,613					0,882
Kunta	0,000				0,000		0,340	0,340					0,340
Muu julkinen	0,000				0,000		0,000	0,000					0,000
TL3 Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus		2,976	0,617		2,976								2,976
ESR		1,488	0,309		1,488								1,488
Valtio		1,070	0,185		1,070								1,070
Kunta		0,418	0,123		0,418								0,418
Muu julkinen		0,000	0,000		0,000								0,000
TL4 Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen		2,000			2,000								2,000
ESR		1,000			1,000								1,000
Valtio		0,750			0,750								0,750
Kunta		0,250			0,250								0,250
Muu julkinen		0,000			0,000								0,000
TL5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta		1,198			1,198								1,198
ESR		0,599			0,599								0,599
Valtio		0,449			0,449								0,449
Kunta		0,150			0,150								0,150
Muu julkinen		0,000			0,000								0,000
Kohdentamattomat EAKR													0,000
EAKR													
Valtio													
Kunta													
Muu julkinen													
Kohdentamattomat ESR													
ESR													
Valtio													
Kunta													
Muu julkinen													
KAIKKI YHTEENSÄ	2,444	6,174	0,617		8,618		2,646	2,646					11,264
EU	1,222	3,087	0,309		4,309		1,323	1,323					5,632
Valtio	1,222	2,269	0,185		3,491		0,733	0,733					4,224
Kunta	0,000	0,818	0,123		0,818		0,590	0,590					1,408
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000		0,000		0,000	0,000					0,000
EAKR YHTEENSÄ	2,444				2,444		2,646	2,646					5,090
EU	1,222				1,222		1,323	1,323					2,545
Valtio	1,222				1,222		0,733	0,733					1,955
Kunta	0,000				0,000		0,590	0,590					0,590
Muu julkinen	0,000				0,000		0,000	0,000					0,000
ESR YHTEENSÄ		6,174	0,617		6,174								6,174
EU		3,087	0,309		3,087								3,087
Valtio		2,269	0,185		2,269								2,269
Kunta		0,818	0,123		0,818								0,818
Muu julkinen		0,000	0,000		0,000								0,000

Vuosi 2017 ylittää TEM:n suhteelliset EAKR-toimintalinja-arvot, tätä on tasapainotettu vuonna 2018. Kahden vuoden jaksolla toimintalinjasuhde tasapainottuu lähelle TEM:n ohjevoja ESR-rahoitus huomioi myös 6Aika-ohjelman kohdennuksen, joka on 10% alueellisista ESR-valtuuksista. Vuonna 2017 6Aika-kuntarahaavade on 20% hankkeen kokonaisrahoituksesta.

Taulukko 2. Rahoitussuunnitelma vuodelle 2018 (Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020).

Vuosi:		2018													
Maakunta:		Pirkanmaa													
Osio:		ELSA													
Toimintalinja / temaattiset tavoitteet	RR-ELY Yritystuet Tuki 2014	EURA 2014	<i>Josta kestävä kaup. kehittäminen</i>	Kohdentamaton *	RR-ELY yhteensä	<i>Josta kansalaistoim. kehittäminen</i>	Maakunnan liitto Kohdentamaton *	Maakunnan liitto yhteensä	<i>Josta kansalaistoim. kehittäminen</i>	Tekes Kohdentamaton *	Tekes yhteensä	YHTEENSÄ			
TL 1 Pk-yritystoiminnan tukeminen	2,314				2,314		0,159	0,159				2,473			
EAKR	1,157				1,157		0,080	0,080				1,237			
Valtio	1,157				1,157		0,026	0,026				1,183			
Kunta	0,000				0,000		0,053	0,053				0,053			
Muu julkinen	0,000				0,000		0,000	0,000				0,000			
TL 2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	0,400				0,400		2,492	2,492				2,892			
EAKR	0,200				0,200		1,246	1,246				1,446			
Valtio	0,200				0,200		0,504	0,504				0,704			
Kunta	0,000				0,000		0,742	0,742				0,742			
Muu julkinen	0,000				0,000		0,000	0,000				0,000			
TL 3 Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus		2,958	0,614		2,958							2,958			
ESR		1,479	0,307		1,479							1,479			
Valtio		1,035	0,156		1,035							1,035			
Kunta		0,444	0,151		0,444							0,444			
Muu julkinen		0,000	0,000		0,000							0,000			
TL 4 Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen		2,162			2,162							2,162			
ESR		0,994			0,994							0,994			
Valtio		0,870			0,870							0,870			
Kunta		0,298			0,298							0,298			
Muu julkinen		0,000			0,000							0,000			
TL 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta		1,295			1,295							1,295			
ESR		0,595			0,595							0,595			
Valtio		0,521			0,521							0,521			
Kunta		0,179			0,179							0,179			
Muu julkinen		0,000			0,000							0,000			
Kohdentamattomat EAKR												0,000			
EAKR												0,000			
Valtio												0,000			
Kunta												0,000			
Muu julkinen												0,000			
Kohdentamattomat ESR												0,000			
ESR												0,000			
Valtio												0,000			
Kunta												0,000			
Muu julkinen												0,000			
KAIKKI YHTEENSÄ	2,714	6,414	0,614		9,128		2,651	2,651	0,000	0,000	0,000	11,779			
EU	1,357	3,068	0,307		4,425		1,326	1,326				5,751			
Valtio	1,357	2,426	0,156		3,783		0,530	0,530				4,313			
Kunta	0,000	0,920	0,151		0,920		0,795	0,795				1,715			
Muu julkinen	0,000	0,000	0,000		0,000		0,000	0,000				0,000			
EAKR YHTEENSÄ	2,714				2,714		2,651	2,651				5,365			
EU	1,357				1,357		1,326	1,326				2,683			
Valtio	1,357				1,357		0,530	0,530				1,887			
Kunta	0,000				0,000		0,795	0,795				0,795			
Muu julkinen	0,000				0,000		0,000	0,000				0,000			
ESR YHTEENSÄ		6,414	0,614		6,414							6,414			
EU		3,068	0,307		3,068							3,068			
Valtio		2,426	0,156		2,426							2,426			
Kunta		0,920	0,151		0,920							0,920			
Muu julkinen		0,000	0,000		0,000							0,000			

Vuosi 2017 ylittää TEM:n suhteelliset EAKR-toimintalinja-arvot, tätä on tasapainotettu vuonna 2018. Kahden vuoden jaksolla toimintalinjasuhde tasapainottuu lähelle TEM:n ohjevoja ESR-rahoitus huomioi myös 6Aika-ohjelman kohdennuksen, joka on 10% alueellista ESR-valtuuksista. Vuonna 2018 6Aika-kuntaraha-vaade on 24,5% hankkeen kokonaisrahoituksesta. Vuoden 2018 kuntaraha laskettu todennäköisen reaalioteuman mukaisesti, ylittää kuntarahan vaaditun määrän suhteessa annettuun kulmalukuihin.